

ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

БУДУЄМО СВІТ БЕЗ МЕЖ АБО БЕЗБАР'ЄРНОСТІ – ЦЕ КОЛИ ЗРУЧНО ВСІМ

Суспільство стає сильнішим тоді, коли в ньому є місце для кожного

Національний тиждень безбар'єрності

- Щорічна інформаційна кампанія, започаткована у 2025 році
- Проводиться у травні
- Мета – формування культури безбар'єрності та інклюзивності
- Ініціатива проходить під патронатом Олени Зеленської

БЕЗБАР'ЄРНОСТЬ – ЦЕ ...

Чому це важливо?

- Безбар'єрність – це рівність можливостей для всіх
- Це не лише про людей з інвалідністю
- Це про комфорт, доступність і повагу
- Кожна людина має право бути частиною суспільства

Безбар'єрність – частина державної політики

Національна стратегія безбар'єрного простору до 2030 року

- Затверджена Кабінетом Міністрів України 14 квітня 2021 року.
- Передбачає усунення фізичних, цифрових, інформаційних та соціальних бар'єрів.
- Спрямована на забезпечення рівних прав і можливостей для всіх громадян.

Основні документи

- **Указ Президента України №533/2020 від 03.12.2020** «Про забезпечення створення безбар'єрного простору в Україні».
- **План заходів на 2025-2026 роки** з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року (розпорядження КМУ №374-р від 25.03.2025).

Головна мета

Створення суспільства без бар'єрів, де кожна людина має рівний доступ до освіти, праці, інформації, транспорту, послуг і громадського життя.

В межах ініціативи
першої леді України
Олени Зеленської «Без бар'єрів»

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

Що таке безбар'єрність?

Безбар'єрність – це:

- вільне пересування;
- доступ до освіти;
- можливість працювати;
- доступ до послуг та інформації;
- участь у житті суспільства.

БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ – ЦЕ ...

...КОЛИ НЕ БАЙДУЖИЙ
ДО ПРОБЛЕМ ІНШИХ

З якими бар'єрами стикаються люди?

- Сходи без пандусів
- Високі бордюри
- Недоступний транспорт
- Незрозуміла інформація
- Відсутність рівних можливостей

БЕЗБАР'ЄРНОСТЬ — ЦЕ ...

...НИЗЬКІ ПОРОГИ ТА ШИРОКІ ДВЕРІ

Хто стикається з бар'єрами?

- Люди з інвалідністю
- Батьки з дитячими візочками
- Люди старшого віку
- Вагітні жінки
- Люди після травм
- Маломобільні групи населення

Чому це важливо?

Бар'єри:

- обмежують можливості людей;
- створюють дискримінацію;
- шкодять усьому суспільству.

Безбар'єрність:

- відкриває потенціал;
- створює комфорт;
- формує суспільство поваги.

БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ — ЦЕ ...

...ПРИЙМАТИ ЛЮДЕЙ
ТАКИМИ, ЯКІ ВОНИ Є

Основні напрями безбар'єрності

- Фізична
- Суспільна та громадянська
- Економічна
- Освітня
- Інформаційна
- Цифрова

БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ — ЦЕ ...

...ЖИТИ ПОВНОЦІННИМ ЖИТТЯМ

Фізична безбар'єрність

Це доступність:

- будівель;
- транспорту;
- громадських просторів.

Приклади:

- пандуси;
- ліфти;
- автоматичні двері;
- тактильні елементи.

БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ — ЦЕ ...

...КОЛИ НА КРІСЛІ КОЛІСНОМУ
МОЖНА ДІСТАТИСЯ ВСЮДИ

Елементи фізичної безбар'єрності:

Міський простір має бути запрошенням, а не перешкодою

БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ — ЦЕ ...

...РОЗУМІТИ ІНШИХ
БЕЗ СЛІВ

ілюстрація: Ольга Демтарьова

- голосове керування;
- субтитри;
- доступний транспорт;
- інклюзивність в Укрзалізниці;
- зрозуміла навігація.

Суспільна та громадянська безбар'єрність

Це:

- право бути почутим;
- участь у суспільному житті;
- доступ до інформації;
- рівні можливості для всіх.

Суспільно-громадянська безбар'єрність – це рівні можливості для кожного

Приклади суспільної безбар'єрності

- інклюзивні громадські простори;
- підтримка ветеранів;
- підтримка родин;
- допомога людям старшого віку;
- громада без бар'єрів.

Економічна безбар'єрність

Кожна людина повинна мати:

- право на працю;
- доступ до фінансових послуг;
- можливість самореалізації.

БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ — ЦЕ ...

...КОЛИ НА СПІВБЕСІДІ
ПРО ВІК НЕ ПИТАЮТЬ

Що допомагає економічній безбар'єрності?

- професійне навчання;
- фінансова грамотність;
- дистанційна робота;
- підтримка підприємництва;
- рівні можливості працевлаштування.

БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ — ЦЕ ...

...поважати можливості
іншої людини

Інформаційна безбар'єрність

Інформація має бути:

- зрозумілою;
- доступною;
- простою для сприйняття.

Формати:

- шрифт Брайля;
- жестова мова;
- субтитри;
- аудіоопис.

Інформаційна безбар'єрність

Це коли ти можеш зрозуміти з першого разу

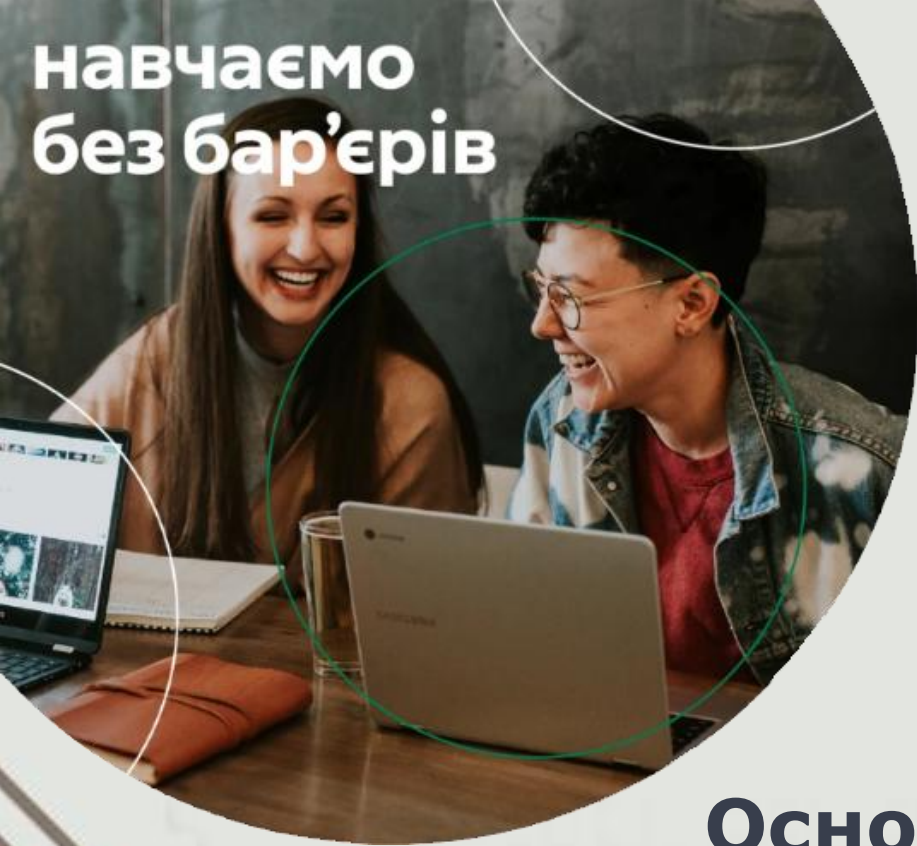

Бо доступна мова — це прояв поваги, а не спрощення

Це коли ти можеш не втрачати сили на розшифрування

— бо інформація має бути зрозумілою одразу

Навчаємо
без бар'єрів

Освітня безбар'єрність

Освіта має бути відкритою для всіх

Основні складові:

- фізична доступність;
- цифрові ресурси;
- інклюзивне середовище;
- психологічна підтримка

Освіта без бар'єрів

Знання мають бути доступними для кожного

- рівний доступ до навчання;
- адаптовані програми;
- підтримка людей з інвалідністю;
- можливість навчатися в будь-якому віці.

БЕЗБАР'ЄРНОСТЬ — ЦЕ ...

...БАЧИТИ ЛЮДЕЙ СЕРЦЕМ

ПІЛЬГОВІ УМОВИ ДЛЯ ВСТУПНИКІВ З ТОТ

**ЯК ВСТУПИТИ БЕЗ НМТ АБО ЗА КВОТОЮ-2
ТА ЩО ЗМІНЮЄ ДАТА ВИЇЗДУ**

Вступ без бар'єрів

Для молоді з тимчасово окупованих територій:

- спрощені умови вступу;
- можливість дистанційного вступу;
- вступ без НМТ;
- підтримка держави.

Цифрова безбар'єрність

Цифрова безбар'єрність – це доступність цифрових сервісів та інтернету для кожної людини

Це:

- доступ до інтернету;
- доступні онлайн-сервіси;
- зручні цифрові платформи;
- можливість бути онлайн для всіх.

БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ – ЦЕ ...

...КОЛИ ІНТЕРНЕТ НЕ ТІЛЬКИ
В РАЙЦЕНТРІ

Основні принципи цифрової безбар'єрності

1. Доступність для всіх
2. Рівні можливості
3. Універсальний дизайн
4. Зрозуміла інформація
5. Технологічна сумісність
6. Постійне вдосконалення

цифрова
безбар'єрність

Цифрова безбар'єрність

Чому цифрова безбар'єрність важлива?

Цифрова доступність – це не лише технології, а й повага до людини та її потреб

- знижує соціальну ізоляцію;
- покращує якість життя;
- спрощує доступ до послуг;
- підвищує довіру до сервісів;
- відповідає міжнародним стандартам.

РАЗОМ СТВОРЮЄМО
БЕЗБАР'ЄРНЕ
СЕРЕДОВИЩЕ

Безбар'єрне середовище – простір рівних можливостей

Безбар'єрне середовище – це простір необмежених можливостей, у якому немає місця дискримінації та враховуються потреби й інтереси кожної людини

- Простір без дискримінації
- Повага до потреб кожної людини
- Рівний доступ до всіх сфер життя
- Комфорт і безпека для всіх

Безбар'єрність – це:

- державна політика рівних можливостей;
- усунення перешкод у суспільстві;
- забезпечення доступності для кожного.

Основні поняття безбар'єрності

Гендерна рівність – це рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для реалізації своїх прав і участі в усіх сферах суспільного життя

Доступність – це забезпечення рівного доступу всіх людей до:

- фізичного середовища;
- транспорту;
- інформації та зв'язку;
- інформаційно-комунікаційних технологій;
- послуг та сервісів у містах і сільській місцевості.

Стала мобільність – це організація пересування людей із мінімальним впливом на довкілля через розвиток громадського транспорту, пішохідних і велосипедних маршрутів.

Об'єкти фізичного оточення – це будівлі, споруди, об'єкти благоустрою та транспортної інфраструктури.

Універсальний дизайн – це створення об'єктів, програм і послуг, максимально зручних для використання всіма людьми без потреби додаткової адаптації. Водночас універсальний дизайн передбачає використання допоміжних засобів для людей з інвалідністю там, де це необхідно.

ПРИНЦИП

“спочатку людина”

підходи безбар'єрної мови

Рівність і принцип «спочатку людина»

Кожна людина – значно більша, ніж будь-яка одна її ознака

Рівність – це:

- право навчатися;
- право працювати;
- право брати участь у житті суспільства.

Правильно:

- ✓ людина з інвалідністю
- ✓ людина з ДЦП
- ✓ людина з синдромом Дауна

Некоректно:

- ✗ інвалід
- ✗ хворий
- ✗ каліка

Такий підхід допомагає уникати стереотипів і підкреслює, що кожна людина є значно більшою, ніж будь-яка одна її ознака.

слова мають значення

Безбар'єрність
– це коли
МОЖЕШ

Етика спілкування та взаємодії з різними людьми

Людина з протезом

Рукостискання з людиною, яка має протез руки, є цілком природним і прийнятним. Найчастіше людина сама ініціює цей жест, простягаючи руку. Якщо ж ви хочете зробити це першими, варто тактовно запитати:

«Чи зручно вам потиснути руку?»

Протез слід сприймати як частину тіла людини та поводитися природно, без зайвого акцентування уваги на особливостях зовнішності чи ампутації. Надмірна увага до цього може викликати дискомфорт і незручність під час спілкування.

**ДОСВІД РІЗНИЙ, АЛЕ
ПРАВИЛО ЄДИНЕ – ПОВАГА**

Спілкування з ветеранами війни

Спілкування з ветеранами потребує делікатності та поваги. Важливо висловлювати вдячність і шану, не створюючи надмірного акценту на героїзації чи подвигах, адже це може викликати внутрішній дискомфорт або тиск.

Краще говорити щиро й просто:

- **«Дякую за те, що ви зробили».**
- **«Ваш внесок дуже важливий».**
- **«Ми вдячні вам за вашу службу».**

Кожна людина по-різному сприймає увагу до свого досвіду, тому важливо залишатися тактовними та уважними до її почуттів.

Людина, яка користується кріслом колісним

Коректно говорити:

**«людина, яка користується кріслом колісним»,
а не «прикута до візка» чи «візочник».**

Важливо пам'ятати: крісло колісне – це засіб мобільності, який допомагає людині вільно пересуватися та бути активною.

Пропонувати допомогу потрібно тактовно й лише тоді, коли вона справді необхідна. Перед тим як допомогти, краще запитати:

«Чи потрібна вам допомога?»

Не варто робити поспішних висновків. Людина може просто відпочивати, спілкуватися чи насолоджуватися моментом, і це не означає, що їй потрібна допомога. Непрохані дії можуть бути недоречними та створювати дискомфорт.

Головне правило безбар'єрного спілкування

Повага, тактовність і уважність – основа комфортної взаємодії.

Кожна людина насамперед є особистістю, а не набором особливостей чи обмежень.

ЛЮДИНА З ПОРУШЕННЯМИ/ВТРАТОЮ
СЛУХУ ЧИ МОВЛЕННЯ

Важливо:

- звертатися особисто до людини (не супроводжуючого)
- не ховати обличчя та не відвертатися
- дочекатися, поки людина завершить думку

ЛЮДИНА
ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ЗОРУ

Не варто:

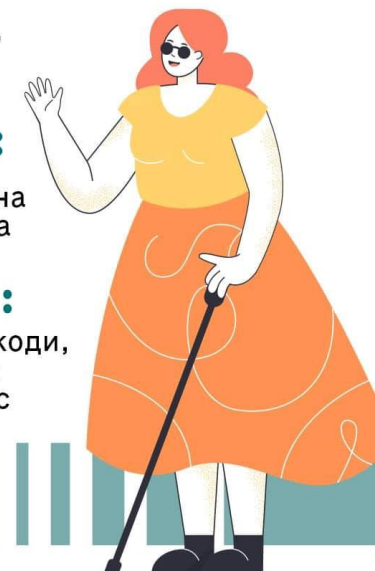
хапати людину за руку,
торкатися без дозволу

Завжди краще:

перепитати, чи потрібна
людині якась допомога

Гуляючи разом:

попереджуйте про перешкоди,
які попереду, а також
озвучуйте, якщо до вас
хтось долучився
під час прогулянки

БЕЗБАР'ЄРНА МОВА

Перший стандарт термінології
безбар'єрності

Правила безбар'єрної мови

В Україні запроваджено перший стандарт державної мови «Термінологія безбар'єрності»

Стандарт охоплює понад 100 термінів, що стосуються прав і можливостей людей з інвалідністю, ветеранів і ветеранок, батьків із дітьми та інших груп, які можуть стикатися з упередженнями у суспільстві.

Де застосовуватиметься новий стандарт?

Його норми є обов'язковими для:

- офіційної документації
- правничої та наукової літератури
- сфери освіти
- державного управління

Водночас стандарт рекомендовано використовувати у медіа та публічних комунікаціях.

Чому це важливо?

Запровадження безбар'єрної термінології – це не лише про слова. Це про зміну підходу до комунікації та повагу до гідності кожної людини.

Безбар'єрна мова – це ще один крок до формування суспільства, у якому повага та рівність починаються зі слова.

Коректна термінологія

Коректна мова – це мова поваги, рівності та гідності

ЛЮДИНА, ЯКА КОРИСТУЄТЬСЯ КРІСЛОМ КОЛІСНИМ

Запам'ятайте:

на кріслі колісному люди не їздять, а ходять

Тому, нормально запитати:

Пішли погуляємо?

Не варто:

Чіпати чи пересувати крісло колісне без дозволу людини

Інвалід
 Людина з інвалідністю

Візочник
 Людина, яка користується кріслом колісним

Глухонімиий
 Людина з порушенням слуху.

«Довідник безбар'єрності»

Містить:

- СКЛАДОВІ БЕЗБАР'ЄРНОСТІ
- ПРАВИЛА МОВИ
- СЛОВНИК
- БЕЗБАР'ЄРНИЙ КАЛЕНДАР
- ЕТИКА ВЗАЄМОДІЇ З РІЗНИМИ ЛЮДЬМИ
- ІЛЮСТРАЦІЇ
- У ВОЄННИЙ ЧАС
- ВЗАЄМОДІЯ У ПЕРІОДИ СТРЕСУ
- ЛЮДИ З ДОСВІДОМ ВІЙНИ.
- ГІДНІСТЬ. ВЗАЄМОДІЯ БЕЗБАР'ЄРНІ ПОДІЇ

<https://bf.in.ua/>

Чому безбар'єрність важлива?

- Гарантує рівні права та можливості.
- Робить суспільство більш згуртованим.
- Сприяє економічному розвитку.
- Відповідає європейським цінностям.
- Підвищує якість життя кожної людини.

Безбар'єрність починається з кожного з нас

Безбар'єрність – це:

- повага;
- рівність;
- гідність;
- комфорт;
- людяність.

В межах ініціативи
першої леді України
Олени Зеленської «Без бар'єрів»

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО